

národní
úložiště
šedé
literatury

Jak mohou knihovny pomoci při ověřování informací?

Szarzec, Jakub
2017

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-367291>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte původ-Neužívejte komerčně-Zachovejte licenci 4.0

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 04.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Jak mohou knihovny pomoci při ověřování informací?

Jakub Szarzec
Searching Season 2017

Deinformace

- lidský zdroj informace that is intended to be misleading, "fake news"
- nepřesná, zvláště u nebo zveřejněná informace, včetně online
- informace v rámci informací, a zvláště on-line
- negativní a pozitivní (zbytek nebo záměr)
- na internetu nebo

Podoby deinformace

- satira nebo vtip
- hoax
- myšlenka, dezinformace/ironie, komická replika
- ideologie
- věštní a psalová prognostika
- pseudovědecká spiknutí a spory
- upravené fotografie, videa a zvuky, atd.

Deinformace na českém Facebooku

Česká veřejnost si musí být vědoma skutečnosti, že deinformace mohou být velmi účinné a že je třeba být opatrnější při jejich používání.

Role knihovny v posilování společnosti

- předtiskem ve sdělovacím médiu 2016
- přenosy týdně informací
- možnost rychlé reakce
- rychlé informace
- rychlé reakce na nové informace
- rychlé reakce na nové informace
- rychlé reakce na nové informace
- rychlé reakce na nové informace

Co knihovny nabízí?

- široká nabídka informací
- informace pro každého občana
- informace v různých jazycích
- informace v různých jazycích
- informace v různých jazycích
- informace v různých jazycích
- informace v různých jazycích
- informace v různých jazycích

Informace a mediální gramotnost

- sdělení
- sdělení, jaké mají, kdo a v jaké době
- sdělení, jaké mají, kdo a v jaké době
- sdělení, jaké mají, kdo a v jaké době
- sdělení, jaké mají, kdo a v jaké době
- sdělení, jaké mají, kdo a v jaké době
- sdělení, jaké mají, kdo a v jaké době
- sdělení, jaké mají, kdo a v jaké době

Mediální gramotnost a výchova

- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova

Mediální gramotnost a výchova

- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova
- mediální gramotnost a výchova

Kontrola kvality

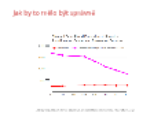
- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality

DLA smrti laborijní zprávy

1. Prohlášení smrti
2. Ověření smrti
3. Ověření smrti
4. Ověření smrti
5. Ověření smrti
6. Ověření smrti
7. Ověření smrti
8. Ověření smrti

Pár příkladů...

h3>de

h3>de

h3>de

h3>de

Jak mohou knihovny pomoci při ověřování informací?

Jakub Szarzec
Searching Season 2017

Deinformace

- "... náhodný informátor má přístup ke skutečnosti, "žít v 2017"
- nepřítel, zlodějíček nebo zveřejnit informace, včetně online
- zdrojové informace
- zveřejnění a požadavky (chytit nebo zadržet)
- na vlastní pěst.

Podoby deinformace

- satira nebo vtip
- APOC
- myšlenky, dezinformace/ironie, klamání, manipulace
- Mimesis
- věřit v publikované informace
- působivé/úspěšné a správné
- upravené fotografie, videa a zvuky, atd.

Deinformace na českém Facebooku

Český občanský svaz
Zpráva o dezinformacích na českém Facebooku
www.obcanskysvaz.cz

TOP 20 nejvíce sdílených článků z 2016

Role knihoven v posilování společnosti

- "... knihovny se stále více věnují 2016"
- přenos informací
- rozšíření informací
- výzkum a analýza informací
- výzkum a analýza informací
- výzkum a analýza informací
- výzkum a analýza informací
- výzkum a analýza informací
- výzkum a analýza informací

Co knihovny nabízí?

- vzdělávání
- vzdělávání
- vzdělávání
- vzdělávání
- vzdělávání
- vzdělávání
- vzdělávání
- vzdělávání

Informační a mediální gramotnost

- učitelé
- učitelé
- učitelé
- učitelé
- učitelé
- učitelé
- učitelé
- učitelé

Mediální gramotnost a výchova

- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost

Mediální gramotnost a výchova

- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost
- mediální gramotnost

Kontrola kvality

- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality
- kontrola kvality

DLA smutí faktickým zprávám

1. Problémové zprávy
2. Ověřit skutečnost
3. Ověřit skutečnost
4. Ověřit skutečnost
5. Ověřit skutečnost
6. Ověřit skutečnost
7. Ověřit skutečnost
8. Ověřit skutečnost

Pár příkladů...

Podobné informace
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

Děkuji Vám za pozornost...

"Liberals are not Gods, we are educators. We teach our users how to acquire knowledge, not decide what knowledge they should acquire."
James Hoggan

NTK Univers

Národní technická knihovna
National Library of Technology

Jak mohou knihovny pomoci při ověřování informací?

Jakub Szarzec

Searching Session 2017

Dezinformace

- *"... misleading information that is intended to be misleading..."* (Falis, 2009),
- nepřesná, zavádějící nebo zkreslená informace, obtížné ověření,
- tvůrce vs příjemce informace,
- společenský jev,
- negativní vs pozitivní vliv (chyba nebo záměr),
- má mnoho podob.

Podoby dezinformace

- *satira nebo vtip,*
- *hoax,*
- *mýtus, konspirační teorie,*
- *klamavá reklama,*
- *ideologie,*
- *vládní a politická propaganda,*
- *pseudovědecké výsledky a zprávy,*
- *upravené fotografie, videa a mapy, atd.*

BEYOND 'FAKE NEWS'

10 TYPES OF MISLEADING NEWS

propaganda <ul style="list-style-type: none"> adopted by governments, corporations and non-profits to manage attitudes, values and knowledge appeals to emotions can be beneficial or harmful 	partisan <ul style="list-style-type: none"> ideological and includes interpretation of facts but may claim to be impartial privileges facts that conform to the narrative whilst forgoing others emotional and passionate language 	IMPACT neutral low medium high MOTIVATION money politics/power humour/fun passion (mis)inform
clickbait <ul style="list-style-type: none"> eye catching, sensational headlines designed to distract often misleading and content may not reflect headline drives ad revenue 	conspiracy theory <ul style="list-style-type: none"> tries to explain simply complex realities as response to fear or uncertainty not falsifiable and evidence that refutes the conspiracy is regarded as further proof of the conspiracy rejects experts and authority 	
sponsored content <ul style="list-style-type: none"> advertising made to look like editorial potential conflict of interest for genuine news organisations consumers might not identify content as advertising if it is not clearly labeled 	pseudoscience <ul style="list-style-type: none"> purveyors of greenwashing, miracle cures, anti-vaccination and climate change denial misrepresents real scientific studies with exaggerated or false claims often contradicts experts 	
satire and hoax <ul style="list-style-type: none"> social commentary or humour varies widely in quality and intended meaning may not be apparent can embarrass people who confuse the content as true 	misinformation <ul style="list-style-type: none"> includes a mix of factual, false or partly-false content intention can be to inform but author may not be aware the content is false false attributions, doctored content and misleading headlines 	
error <ul style="list-style-type: none"> established news organisations sometimes make mistakes mistakes can hurt the brand, offend or result in litigation reputable orgs publish apologies 	bogus <ul style="list-style-type: none"> entirely fabricated content spread intentionally to disinform guerrilla marketing tactics; bots, comments and counterfeit branding motivated by ad revenue, political influence or both 	
DIG DEEPER... false attribution authentic images, video or quotes are attributed to the wrong events or person	misleading content does not represent what the headline and captions suggest	
counterfeit websites and Twitter accounts that pose as a well-known brand or person	doctored content content, such as statistics, graphs, photos and video have been modified or doctored	

N.B. The impact and motivation assignments are not definitive and should just be used as a guide for discussion

eavi
 MEDIA LITERACY
 for CITIZENSHIP
 www.eavi.eu

Zdroj: <https://eavi.eu/beyond-fake-news-10-types-misleading-info/>

Dezinformace na českém Facebooku

Žebříček českých neověřených článků: dezinformační texty mají nad pravdivými navrch

Všudypřítomné sociální sítě mění podobu médií. S tím, jak přibývá lidí, kteří čerpají informace především z Facebooku, se snižuje síla tradičních zpravodajských serverů a šíření dezinformací a fake news - úmyslně lživých článků - je čím dál jednodušší. Našli jsme stovku textů z dezinformačních webů, které se v Česku za poslední rok sdílely nejvíce.

Zdroj: ZLATKOVSKÝ, M. a P. KOČÍ. Žebříček českých neověřených článků: Dezinformační texty mají nad pravdivými navrch. In: *Interaktivní vizualizace Českého rozhlasu* [online]. 24. listopadu 2016 [cit. 2017-10-03]. Dostupné z: <https://interaktivni.rozhlas.cz/dezinformace/>

TOP 25 nejsdílenějších článků za rok 2016

Zobraz záznamů 25 Hledat:

Interakce na Facebooku	Článek	Web
34,0 tisíce	Ruský profesor: Cukrovka a rakovina jsou vyměšené nemoci. Všechno je ve stravě. Peroxid vodíku – všelák? Vážit pohádkám, nebo zůstat v pasí	bezpolitickekorektnosti.cz
26,6 tisíce	Pokud je to pravda, nastane šok. Rozdělení ČSFR v roce 1992 je zřejmě neplatné!	svetkolemnas.info
25,1 tisíce	Keanu Reeves napsal komentář o životě, který ohromil celý svět	lajkit.cz
23,9 tisíce	Krampól politikům: Chytit za držku, kopnout do prdele a vyhodit. Hovada	parlamentnilisty.cz
21,6 tisíce	Norský losos je jedna z nejjedovatějších potravin ve světě. Fakta, která překvapí	lajkit.cz
20,4 tisíce	Karel Gott: Uprohliči strkají před kameru děti, za nimi jdou mladí muži v moderních ohozech. Amerika nás chce držet ve strachu, abychom nerostli. Ilumináti nedovolí Trumpa	parlamentnilisty.cz
20,2 tisíce	Titanic nikdy na žádný ledovec nenarazil. Jednalo se o největší pojišťovací podvod všech dob	svetkolemnas.info
20,0 tisíce	Úředníci po celém Rusku jsou v panice. Putin udělal krok, který nemá na celém světě obdoby...	lajkit.cz
19,1 tisíce	Uprohliči z Iraku: Uprohlickou vlnu organizují USA a Turecko. Máme důkazy. Odejděte z EU a postavte zeď, jinak vás to zničí	parlamentnilisty.cz
18,9 tisíce	Budeme si vaše ženy odvádět jako sexuální otrokyně, je to naše právo! uvedl britský irán	lajkit.cz
18,4 tisíce	Jen pitomci dovozí usadit se ve své zemi lidem, kteří si myslí, že dosáhnou štěstí krví nevěřících. Ilká natvrdo historik Vendruška	parlamentnilisty.cz
17,7 tisíce	Filip Renč: Podporuji Samkovou, Gotta a Zemana. Žádní souci s uprohličky, je to invaze. Jako fašistická okupace. A komunisté jsou větší svině než nacisti	parlamentnilisty.cz
17,4 tisíce	„Člověk musí být slepý, nebo úplně hlupák, aby si neuvědomil, že Rusko v Sýrii brání Evropu.“	svobodnenoviny.eu
16,9 tisíce	Karel Gott má víc rozumu, než celá naše podřadná vláda. Extrémista Gott	svobodnenoviny.eu
16,6 tisíce	12 citátů z Malého Prince, kterým jste jako děti nerozuměli, ale nyní vám mohou změnit život	svetkolemnas.info
16,3 tisíce	Putinův proslav k roku 2016: Jsem připraven porazit Ilumináty a zabránit 3. světové válce	svetkolemnas.info
15,9 tisíce	Muslimi přiznávají: Cílem není uniknutí válce, ale islamizace Evropy	ceskoaktualne.cz
15,5 tisíce	Bill Gates přiznal: Vakcíny mají eničit populaci	rukojmi.cz
14,0 tisíce	Vladimir Putin: Svět stojí na pokraji války a já už nevím, jak mám a vámi jednat! Německo chytá domácnosti na vojenský konflikt. Na ruských hranicích je 40.000 vojáků a přivádějí další!	aeronet.cz
14,1 tisíce	Losos vyloupený u Seatlu obsahoval antidepressiva, kokain a antibiotika	ceskoaktualne.cz
13,8 tisíce	Má Vaše rodina 60.800,- Kč na měsíc? Ne? Ale přešně tolik nás stojí jeden přivandrovalý migrant za jeden měsíc. Co Vy na to?	bezpolitickekorektnosti.cz
13,3 tisíce	Do země mu nevléze ani jeden migrant. A světový politik nám radí: Zastavte je. Máte na to právo	parlamentnilisty.cz
13,2 tisíce	S muslimy zatočili tak rychle, že se ani nestačili divit. Zdravý rozum zvířel, a než se rozkoukali, byli všichni na ulici!	lajkit.cz
12,8 tisíce	Papež František: Evropa je jako Sára, neplodná žena Abraháma, kterou oplodní uprohliči	ceskoaktualne.cz
12,8 tisíce	Než budete vššet tibetské vládky...	zvedavec.org

Zobrazují 1 až 25 z celkem 100 záznamů Předchozí 1 2 3 4 Další

Zdroj: ZLATKOVSKÝ, M. a P. KOČÍ. Žebříček českých neověřených článků: Dezinformační texty mají nad pravdivými navrch. In: *Interaktivní vizualizace Českého rozhlasu* [online]. 24. listopadu 2016 [cit. 2017-10-03]. Dostupné z: <https://interaktivni.rozhlas.cz/dezinformace/>

Role knihoven v postpravdivé společnosti

- "post-truth" se stalo slovem roku 2016,
- proměna v hybridní knihovny,
- nová a tradiční média,
- vyspělá informační společnost,
- kontrola dezinformací skrze vzdělávání,
- výuka práce se zdroji informací,
- místo získání základů mediální a informační gramotnosti,
- zodpovědnost za spolehlivé informace,
- spolupráce s novináři a svobodným tiskem, diskuze.

Co knihovny nabízejí?

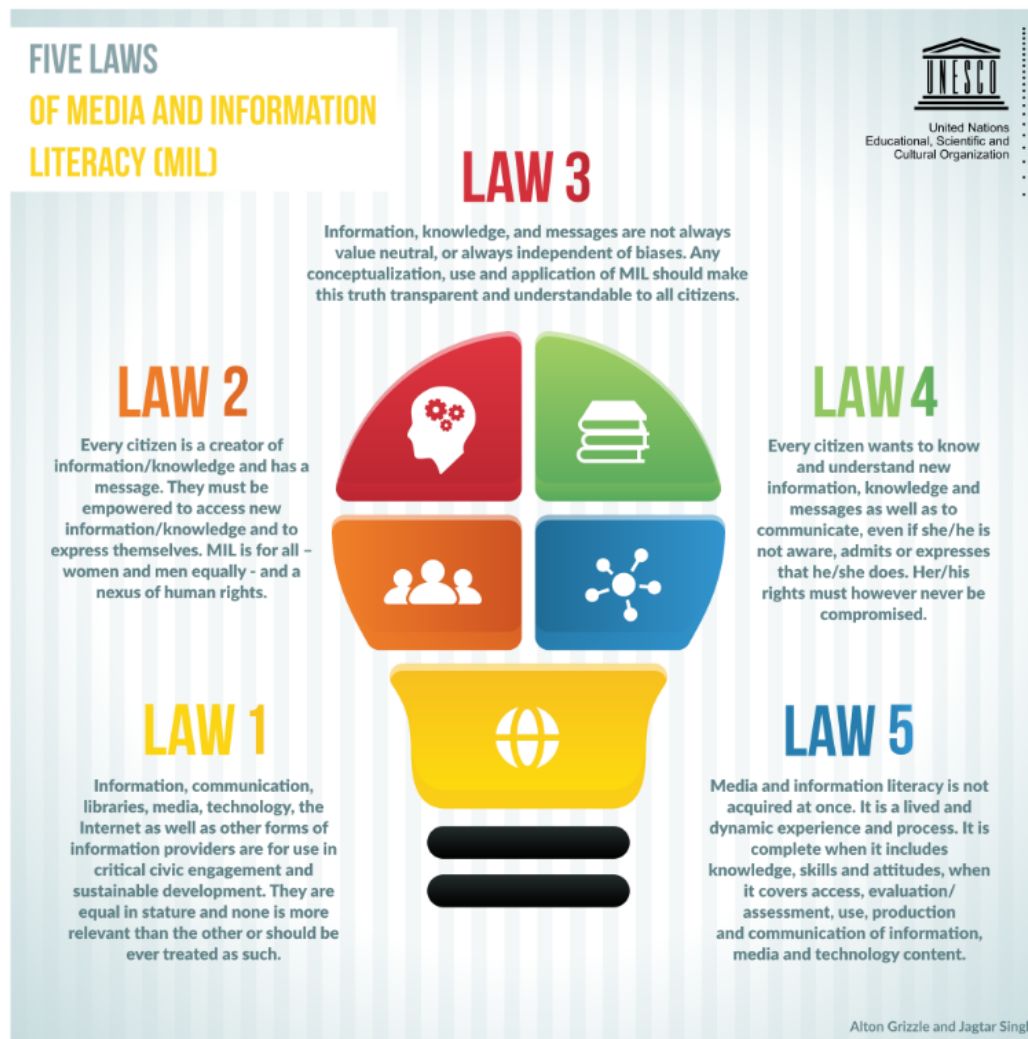
- obrovské množství informací,
- přístupné pro každého občana,
- volnost a rychlá dostupnost,
- informace v různých podobách (tištěně a elektronicky),
- pomoc při vyhledávání, získávání, správě, analýze, hodnocení a šíření informací,
- ověřitelnost z více zdrojů,
- kritické myšlení je podstatou.

Informační a mediální gramotnost

- definice?,
- schopnost, jak najít, používat a šířit informace,
- schopnost, jak informace kriticky analyzovat a hodnotit (mediální obsah),
- UNESCO,
- publikace *"Media and Information Literacy: Reinforcing Human Rights, Countering Radicalization and Extremism"* (5 zákonů),
- <http://en.unesco.org/themes/media-and-information-literacy>

5 zákonů

- Inspirováno knihovními zákony S. R. Ranganathana.:

Zdroj: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/media-development/media-literacy/five-laws-of-mil/>

HOW TO SPOT FAKE NEWS

CONSIDER THE SOURCE

Click away from the story to investigate the site, its mission and its contact info.

READ BEYOND

Headlines can be outrageous in an effort to get clicks. What's the whole story?

CHECK THE AUTHOR

Do a quick search on the author. Are they credible? Are they real?

SUPPORTING SOURCES?

Click on those links. Determine if the info given actually supports the story.

CHECK THE DATE

Reposting old news stories doesn't mean they're relevant to current events.

IS IT A JOKE?

If it is too outlandish, it might be satire. Research the site and author to be sure.

CHECK YOUR BIASES

Consider if your own beliefs could affect your judgement.

ASK THE EXPERTS

Ask a librarian, or consult a fact-checking site.

IFLA

International Federation of Library Associations and Institutions

with thanks to www.factcheck.org

IFLA proti falešným zprávám

1. Prozkoumejte zdroj.
2. Ověřte autora.
3. Ověřte datum.
4. Ověřte své názory.
5. Čtěte dál.
6. Má podporující zdroje?
7. Je to vtip?
8. Zeptejte se odborníků.

Zdroj: <https://www.ifla.org/publications/node/11174>

Kontrola faktů

- dezinformace je složité odhalit. Její tvůrce chce skrýt tento fakt
- nové technologie zjednodušují přístup k informacím,
- regulace Internetu nebo zdrojů nefunguje,
- vyžaduje "schopnost" kritického myšlení a je podstatou, vyhledávání a práce se získanými informacemi,
- anonymní informace, ověřování z více zdrojů je klíčové.

Facebook

 Centrum nápovědy [Přihlásit se](#) [Vytvořit účet](#)

[Hlavní stránka](#) [Jak se Facebook používá](#) [Správa účtu](#) [Soukromí a bezpečí](#) [Zásady a nahlašování](#)

- Vytvoření účtu
- Navazování přátelství
- Hlavní stránka
- Posílání zpráv
- Fotky
- Videa
- Stránky
- Skupiny
- Události
- Payments
- Aplikace a hry
- Počítačové a mobilní aplikace
- Facebook
- Uspřádání

Tipy na odhalení nepravdivých zpráv

[Nápověda pro počítače](#) [Nápověda pro běžné telefony](#) [Další centra nápovědy](#) [Sdílet článek](#)

Chceme zabránit šíření nepravdivých zpráv na Facebooku. Přečtěte si další informace o tom, co děláme. Pracujeme na omezení šíření těchto zpráv a tady je několik tipů, na co si dávat pozor:

- Nevěřte nadpisům.** Příběhy s nepravdivými zprávami mají často poutavé nadpisypsané velkými písmeny a vykřičníky. Pokud zní šokující tvrzení v nadpisu neuvěřitelně, nejspíš opravdu je.
- Podívejte se pozorně na URL.** Podezřelá nebo podobně vypadající URL může být znamením nepravdivých zpráv. Mnoho webů s nepravdivými zprávami napodobuje důvěryhodné zdroje tím, že trochu pozmění URL. Pokud chcete porovnat URL se zavedenými zdroji, můžete přejít na daný web.
- Prověřte zdroj.** Přesvědčte se, že příběh pochází od zdroje, kterému důvěřujete a který má dobrou pověst. Pokud příběh pochází od neznámé organizace, pročtěte si její oddíl Informace.
- Dávejte pozor na neobvyklé formátování.** Na mnoha webech s nepravdivými zprávami se objevují pravopisné chyby a nevhodné rozložení. Když si něčeho takového všimnete, buďte opatrní.
- Berte v úvahu fotky.** Příběhy s nepravdivými zprávami často obsahují zmanipulované fotky nebo videa. Někdy může být fotka autentická, ale vytržená z kontextu. Fotku nebo obrázek si můžete vyhledat a ověřit, odkud pochází.
- Zkontrolujte data.** Příběhy s nepravdivými zprávami mohou obsahovat nesmyslné časové údaje nebo pozměněná data událostí.
- Zkontrolujte důkazy.** Zkontrolujte zdroje použité autorem a ověřte jejich přesnost. Příběh s nepravdivými zprávami může naznačovat nedostatek důkazů nebo důvěryhodnosti nejmenovaných odborníků.
- Prohlédněte si další zprávy.** Pokud stejný příběh neuvádí žádný jiný zdroj, může to naznačovat, že je tento příběh nepravdivý. Pokud příběh uvádí víc zdrojů, kterým věříte, je pravděpodobnější, že je pravdivý.
- Neni to vtíp?** Někdy může být těžké rozlišit příběhy s nepravdivými zprávami od humoru a satiry. Zkontrolujte, jestli daný zdroj není známý tím, že dělá parodie a jestli podrobnosti a tón příběhu nenaznačují, že je to jen legrace.
- Některé příběhy jsou záměrně nepravdivé.** O příbězích, které čtete, přemýšlejte kriticky a sdílejte jen zprávy, o kterých víte, že jsou důvěryhodné.

Zdroj: <https://www.facebook.com/help/188118808357379>

Mediální gramotnost a výchova

Jeden svět na školách - jsns.cz

- vzdělávací program organizace Člověk v tísni,
- Týden mediálního vzdělávání 2017,
- analýzy mediálních sdělení (hoax a fake news),
- metodika 5 klíčových otázek k posouzení důvěryhodnosti mediálních sdělení.

Medialnigramotnost.cz

- portál FSV UK pro rozvoj mediální gramotnosti a podporu mediální výchovy,
- studijní materiály a tematické plány pro vyučující/rodiče,
- žurnalistika.

5 KLÍČOVÝCH OTÁZEK

KDO?	Kdo je autorem nebo tvůrcem sdělení?	Za každým mediálním sdělením stojí konkrétní lidé, kteří ho vytvořili. Mají nějakou životní zkušenost, názor, osobní motivace. A často pak navíc také nějakou profesní dovednost či expertizu – žurnalistickou, marketingovou, tvůrčí, obchodní.
	Jaké informace lze o autorovi nebo tvůrci sdělení dohledat?	Informace začne být mediálním sdělením v momentě, kdy ji zveřejní nějaké médium. V některých médiích je prosazována vysoká kontrola nad vznikem a šířením sdělení ze strany vedení, provozovatele nebo majitele daného média. Tito lidé sledují své vlastní zájmy, nejčastěji komerční, ale i další – například politické. V jiných médiích (například u sociálních sítí) je vznik a šíření sdělení do velké míry v rukou uživatelů daného média.
	Kdo má kontrolu nad vznikem a šířením sdělení?	Když víme, kdo mediální sdělení vytvořil a kdo má kontrolu nad jeho vznikem a šířením, dovedeme toto sdělení zasadit do širšího kontextu, a pak snadněji pochopíme, proč vzniklo. Pokud tyto osoby svou identitu zatajují, je to výzva k ostražitosti.
CO?	Co je obsahem sdělení?	Mediální sdělení nám něco říká. Může předávat fakta, vyjadřovat názory nebo propagovat, či naopak kritizovat nějaké hodnoty nebo postoje.
	Jaké názory či hodnoty jsou ve sdělení přítomny?	Tvůrci sdělení, kteří s námi hrají férovou hru, by nám měli pomoci rozlišit, o jaký typ sdělení se jedná. Například tím, že jasně oddělí zpravodajství od komentářů nebo vlastní obsah od placené reklamy.
	Jsou ve sdělení uvedené zdroje a jak se dají obsažené informace ověřit?	Informace obsažené ve sdělení pocházejí vždy od nějakého zdroje. Příjemci sdělení by měli zdroje znát, aby mohli posoudit jejich relevanci a důvěryhodnost.
	Jaké informace či vyjádření nejsou ve sdělení zahrnuty?	Mnohdy je důležité i to, co ve sdělení není. Při jeho tvorbě totiž tvůrci musí provést určité volby: něco se do konečného sdělení vešlo, něco už ne. Pravděpodobně nevíme, jak přesně dané sdělení vznikalo. Můžeme ale posoudit, jestli se nám jeho tvůrce snaží předložit vícero pohledů, nebo nám naopak nějakou informaci či pohled zamlčuje.
KOMU?	Jaké cílové skupině je sdělení určeno?	Každé sdělení má svou cílovou skupinu. Tvůrci se o ní snaží dozvědět co nejvíce a těmito zjištěním pak přizpůsobit formu a obsah sdělení. Informace čerpají z různých výzkumů a z analýzy našich aktivit na internetu a sociálních sítích. Každé naše kliknutí je zaznamenáno a prozrazuje na nás i taková fakta, která si někdy sami neuvědomujeme.
	Jakým způsobem se sdělení k příjemcům dostává a jak se případně dále šíří?	O tom, jaké sdělení k nám prostřednictvím internetu doputuje, stále více rozhodují automatické algoritmy. Jsou nastavené tak, aby se nám zobrazovalo právě to, co nás zajímá a co se nám líbí. Důsledkem je, že každý vidíme svět trochu jiný.
	Jak může sdělení ovlivnit názory, postoje a chování příjemců?	Je důležité si uvědomit, že různí lidé vnímají a interpretují stejná mediální sdělení rozdílně. Roli zde hrají jednak sociodemografické charakteristiky, jednak osobní zkušenosti, názory a postoje. Babička bude vnímat reportáž o druhé světové válce jinak než její vnučka. Informaci o korupci politické strany zpracují rozdílně podporovatelé této strany a její odpůrci.
JAK?	Jak se sdělení snaží upoutat pozornost?	Tvůrci mediálních sdělení se svými produkty snaží zaujmout naši pozornost. U internetových článků nás lákají například výrazné titulky, které slouží jako návnady, na které se chytíme a klikneme. Pro dnešní dobu je nicméně typické, že sílí snaha vyjadřovat co nejvíce informací prostřednictvím obrázků a videí, protože na čtení dlouhých textů už nemáme chuť a čas. Jak na nás videa působí, záleží mimo jiné na tom, jaký úhel záběru kameraman zvolil, jak natočený materiál sestříhal nebo jaký zvuk obraz doplňuje.
	Jaký je jazyk a audiovizuální forma sdělení a proč?	Výrazným prvkem většiny sdělení je zvolený jazyk. Může být neutrální, nebo obsahovat citově zabarvené a hodnotící výrazy. Stejná událost bude působit jinak, pokud bude vyprávěna v první, nebo ve třetí osobě. Autor může přímo promlouvat k příjemcům sdělení – osloví je, klade jim otázky, vyzývá je k reakci apod.
	Jaké emoce může sdělení v příjemcích vyvolat a proč?	Pokud si uvědomíme, jakými prostředky se tvůrci snaží zaujmout naši pozornost a vyvolat v nás nějaké emoce, budeme odolnější proti manipulacím. Zároveň také lépe oceníme kreativitu zpracování.
PROČ?	Proč bylo sdělení vytvořeno?	Vznik a šíření mediálního sdělení má vždy nějaký důvod. Mohou to být prostě osobní motivace, jako je chuť pobavit, něco sdělit, někoho vzdělávat či přesvědčit. Odměnou pro tvůrce pak může být dobrý pocit, popularita, spousta lajků.
	Kdo má ze sdělení prospěch či užitek?	Jsou tu ale i další motivace: komerční zisk (mediální společnosti a provozovatelé sociálních sítí prodávají naši pozornost a údaje o našem chování na trhu s reklamou) nebo snaha o posílení moci či vlivu. Když se naučíme automaticky přemýšlet nad tím, kdo má z určité informace a jejího šíření prospěch, snadněji odhalíme cíle, kterých má dané sdělení dosáhnout.

Zdroj: <https://www.jsns.cz/nove/projekty/medialni-vzdelavani/5-klicovych-otazek-tabulka.jpg>

Mediální gramotnost a výchova

Zvolsi.info

- studenti Masarykovy univerzity v Brně,
- přednášková činnost,
- manuál "Surfařův průvodce po internetu".

Demagog.cz

- kontrola a ověřování politických diskuzí,
- televize a rozhlas,
- workshopy,
- kritické myšlení,
- hoaxy.

SURFAŘŮV PRŮVODCE PO INTERNETU

NEBUĎ LOUTKA PROPAGANDY!

ZDROJE
KDYŽ TO NEMÁ POŘÁDNÝ ZDROJ, NENÍ TO NOVINOVÁ ZPRÁVA

1

SVALOVÁNÍ VINY A NÁLEPKOVÁNÍ
JE VRAHEM VŽDYCKY ZAHRADNÍK?

2

VYMÝŠLENÍ FAKTŮ
DVAKRÁT OVĚŘ, JEDNOU VĚŘ!

3

MANIPULACE OBRAZEM
NENÍ TO NÁHODOU PHOTOSHOP?

4

HRA SE STRACHEM A EMOCEMI
DOBŘE ČLÁNKY NEJSOU ŽÁDNÉ DRAMA!

5

TRIGGERED

WWW.ZVOLSI.INFO FB.ME/ZVOLSIINFO

Zdroj: <http://zvolsi.info/manual/>

Nástroje

Demagog.cz

<http://demagog.cz>

- přehled výroků českých politiků,
- metodika hodnocení a ověřování.

Hoax.cz

<http://hoax.cz/>

- proti šíření poplašných a falešných zpráv v prostředí českého internetu,
- ověřování.

Politifact.com

<http://www.politifact.com/truth-o-meter/>

- The Poynter Institute, USA,
- politické zprávy.

FactCheck.org

<http://www.factcheck.org/>

- Annenberg Public Policy Center, USA,
- kontrola politických diskuzí, projevů a zpráv.
- součástí je:
 - *SciCheck* <http://www.factcheck.org/scicheck/>
 - *HealthWatch* <http://www.factcheck.org/issue/health-watch/>

European Association for Viewers' Interests

<https://eavi.eu/>

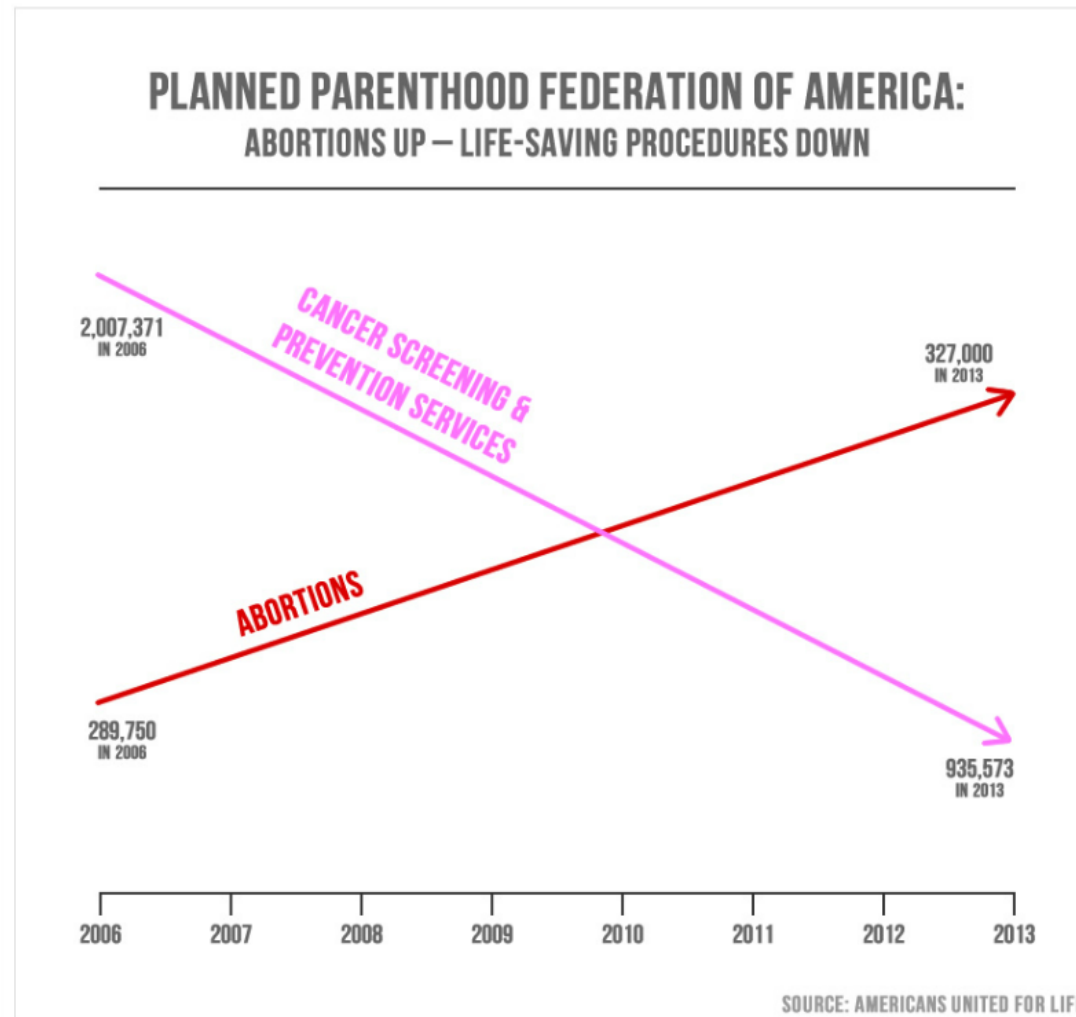
- vzdělávání mediální gramotnosti,
- materiály týkající se dezinformací a falešných zpráv.

Pár příkladů...

Senátor Jason Chaffetz a jeho graf

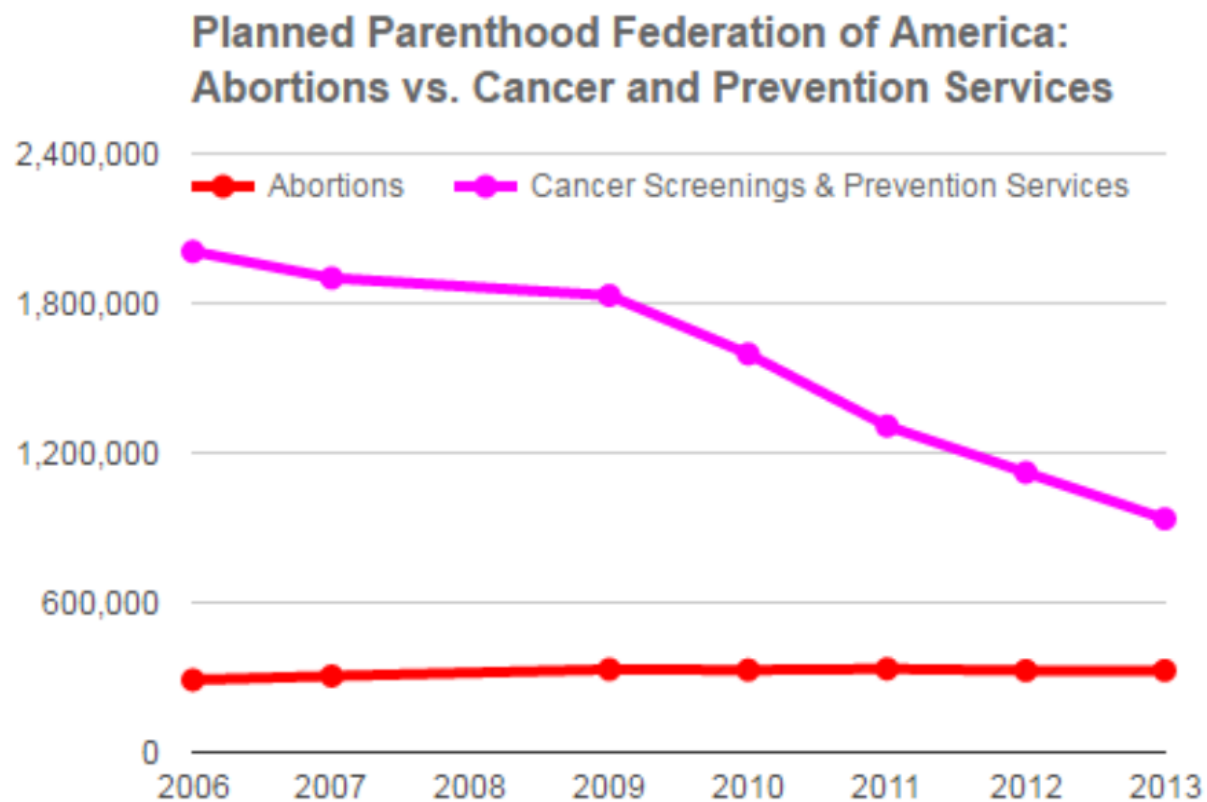
Kde je osa Y?
Odkud pochází zdroj dat?

Video na Youtube:

Zdroj: <http://www.politifact.com/truth-o-meter/statements/2015/oct/01/jason-chaffetz/chart-shown-planned-parenthood-hearing-misleading-/>

Jak by to mělo být správně

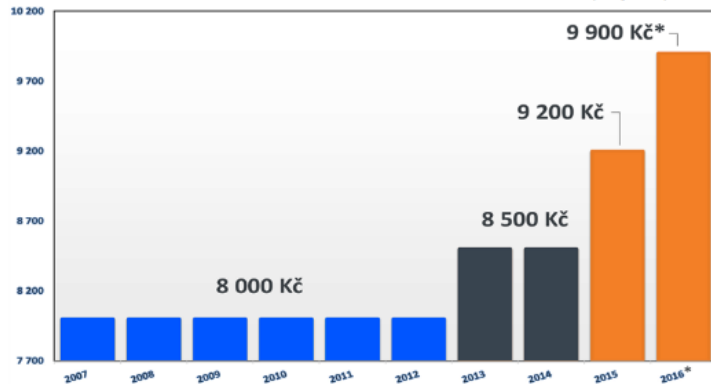

Zdroj: <http://www.politifact.com/truth-o-meter/statements/2015/oct/01/jason-chaffetz/chart-shown-planned-parenthood-hearing-misleading-/>

Česká politická scéna a graf

ŠPATNĚ:

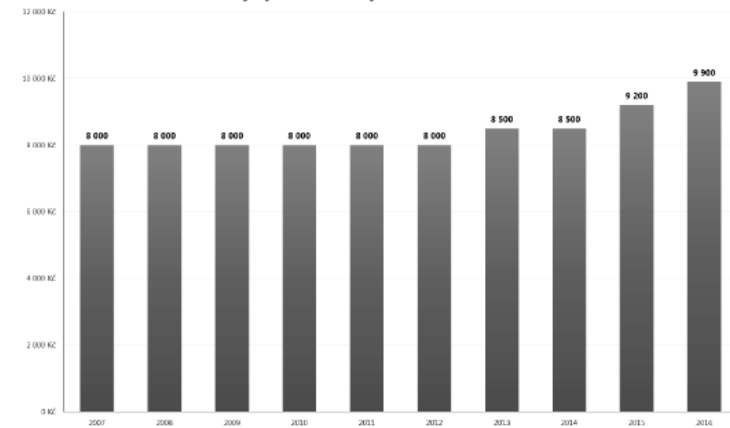
Vývoj minimální mzdy v ČR v Kč od roku 2007
(zdroj MPSV)

Zdroj: <https://twitter.com/strakovka/status/634294006894170112>

SPRÁVNĚ:

Vývoj minimální mzdy v ČR v Kč od roku 2007

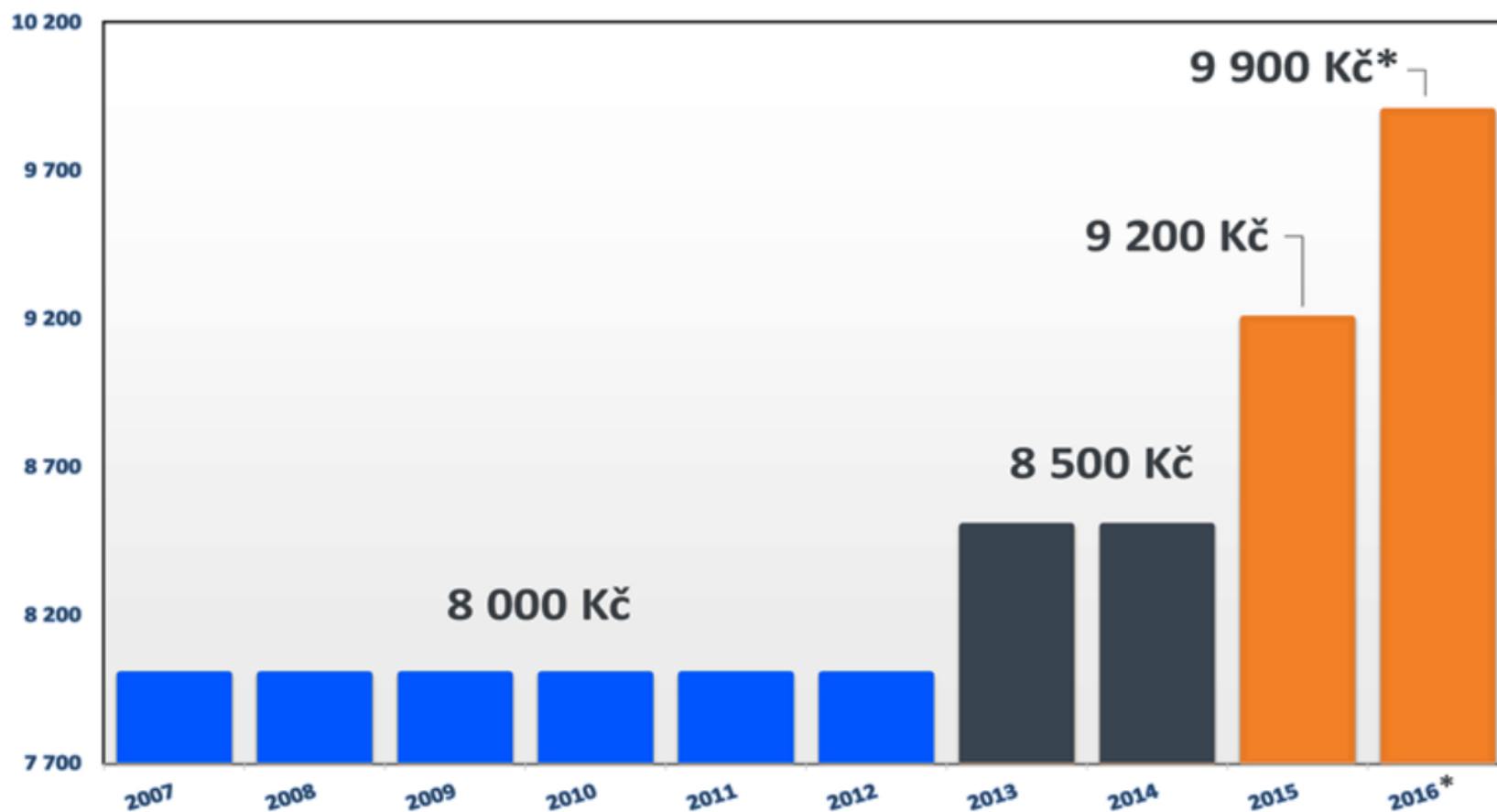

Zdroj dat: <http://www.mpsv.cz/cs/871>

ŠPATNĚ:

Vývoj minimální mzdy v ČR v Kč od roku 2007

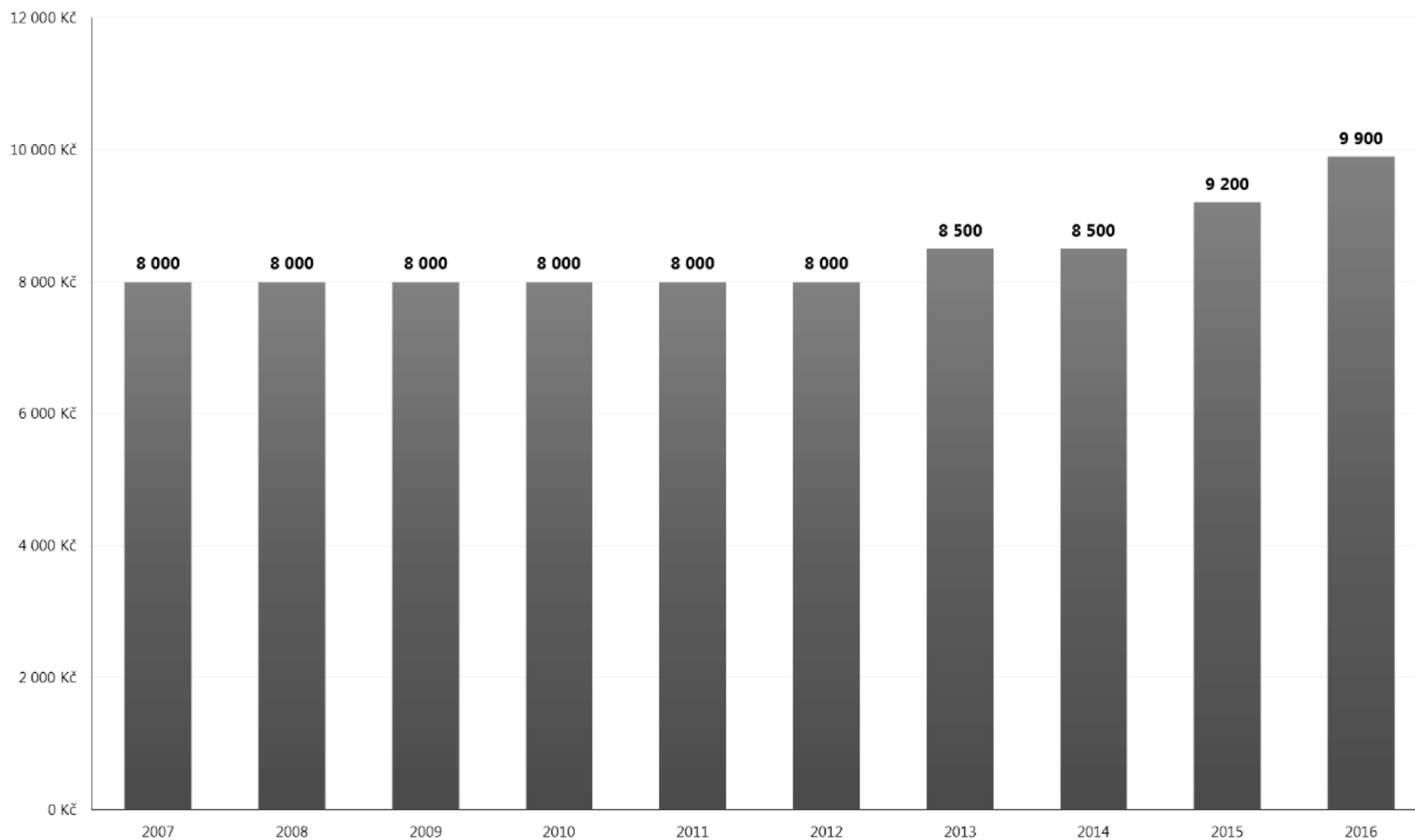
(zdroj MPSV)

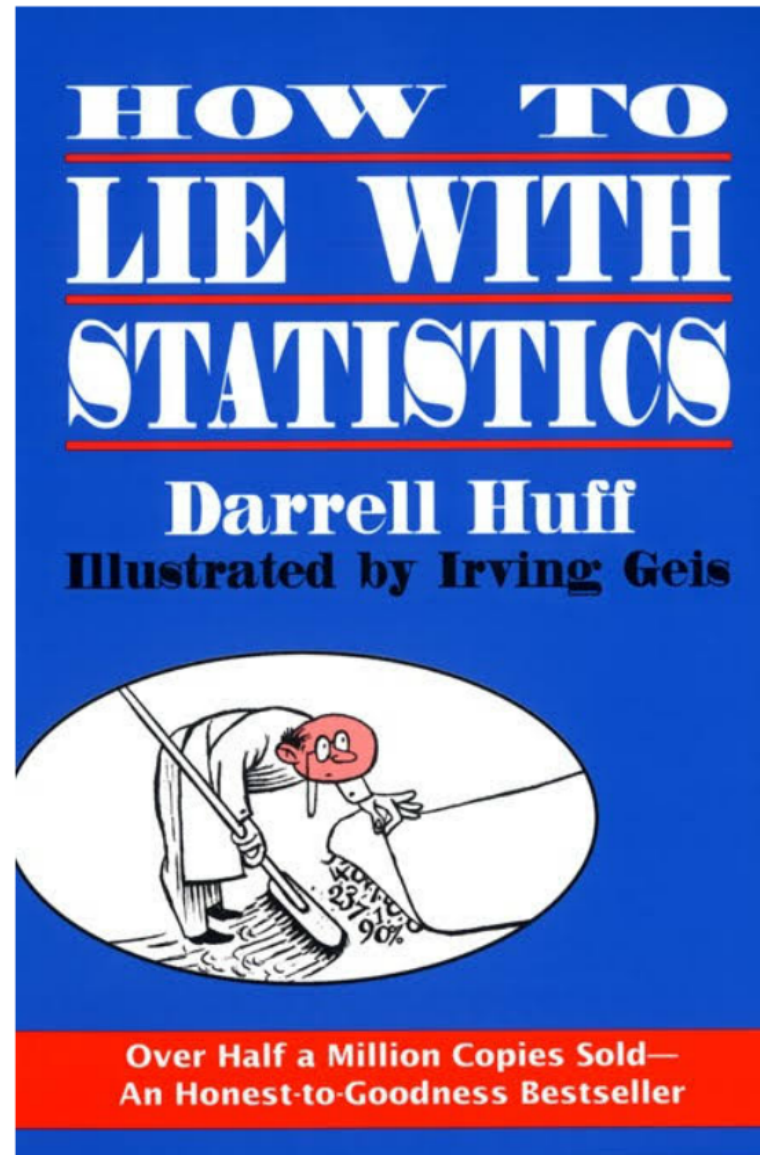
Zdroj: <https://twitter.com/strakovka/status/634294006894170112>

SPRÁVNĚ:

Vývoj minimální mzdy v ČR v Kč od roku 2007

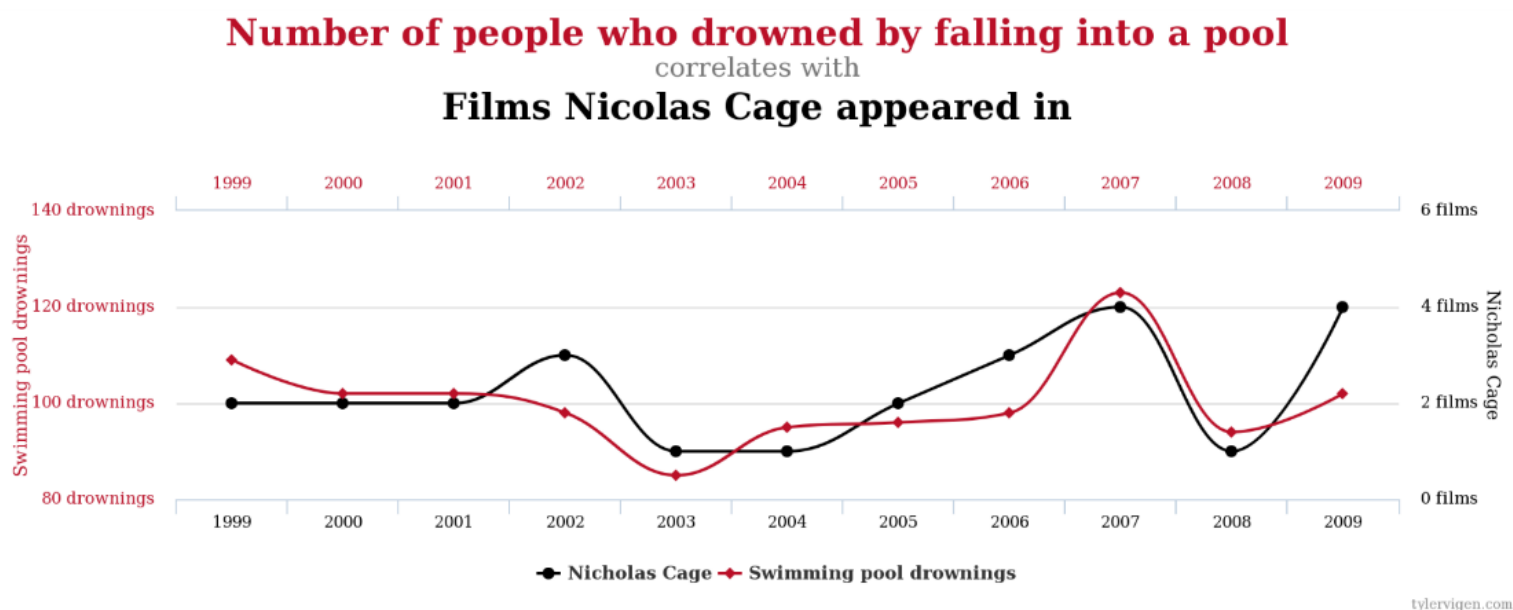

Huff, Darrell: How to lie with statistics

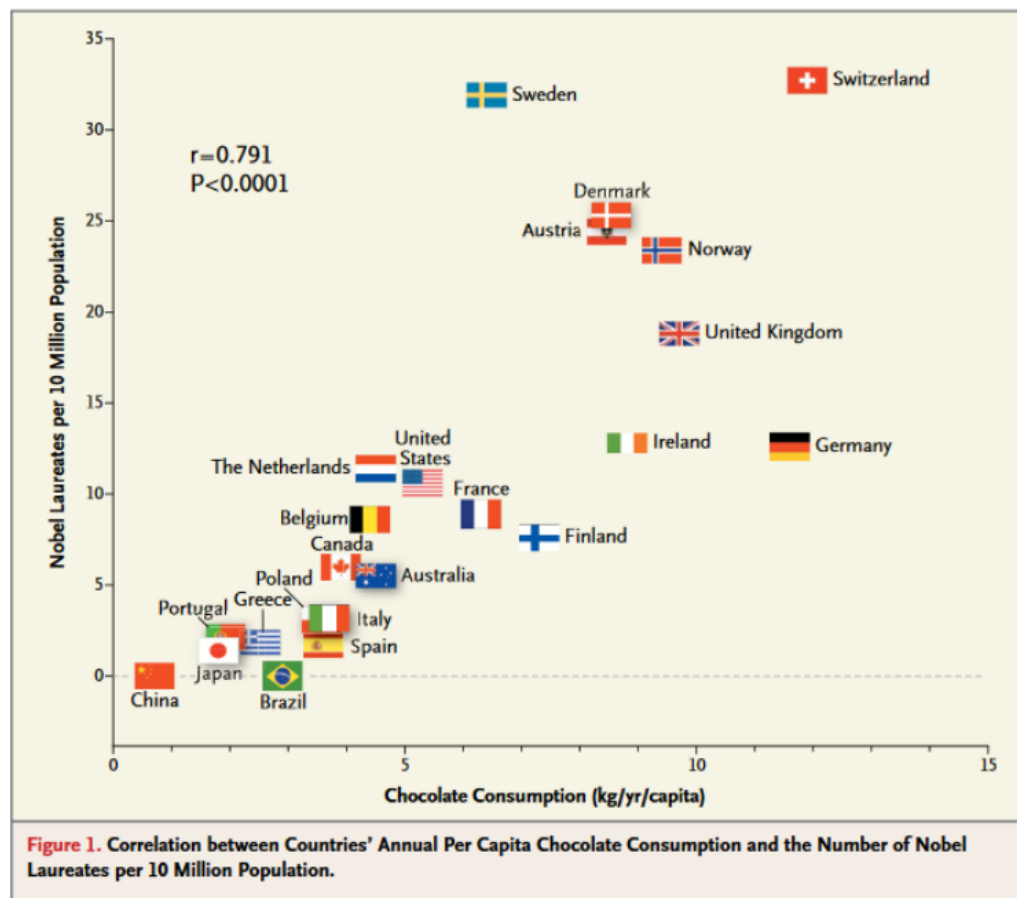
HUFF, Darrell. *How to lie with statistics*. New York: Norton, 1993. ISBN 978-0393310726.

Korelace neimplikuje kauzalitu

Zdroj: <http://www.tylervigen.com/spurious-correlations>

Má požívání čokolády vliv na počet Nobelistů?

Zdroj: MESSERLI, Franz H. Chocolate Consumption, Cognitive Function, and Nobel Laureates. *New England Journal of Medicine* [online]. 2012, 367(16), 1562-1564 [cit. 2017-10-03]. DOI: 10.1056/NEJMon1211064. ISSN 0028-4793. Dostupné z: <http://www.nejm.org/doi/abs/10.1056/NEJMon1211064>

Je to kvalitní vědecký časopis?

International Journal of
Recent Scientific Research
ISSN: 0976-3031

HOME ABOUT US AIM & SCOPE CURRENT ISSUE SPECIAL ISSUE BOOKS & THESES EDITORIAL BOARD ARCHIVE SUBMIT ARTICLE CONTACT US

SEARCH

COMING ISSUE

August -2017

Article Submission Service

TRACKING

Email Address
Reference

SUBMIT

CATEGORIES

- Journal Home
- About IJRSR
- Current Issue
- Special Issue
- Join as a Reviewer
- Special Issues Proposal

INFORMATION FOR AUTHORS

- Instruction to Author
- Indexing & Abstracting
- Publication Ethics
- Ethics Policy
- Open Access
- Confid-of-Interest Statement
- Statement of Informed consent
- Human and Animal Rights
- Peer Review Process
- Call for Papers August 2017
- Copyright Infringement

IJRSR DOWNLOADS

- Model covering Letter
- Model Manuscript
- Copy Right Form
- Online Thesis and book
- Sample Certificate
- Cover page

CURRENT ISSUE

CURRENT ISSUE

FAST ISSUE

FAST ISSUE

WELCOME TO IJRSR

INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH
SCIENTIFIC JOURNAL
IMPACT FACTOR : 2015-5.971
Index Copernicus Value : 5.72

'Thomson Reuters' Researcher ID: K-7356-2016
Journal DOI: 10.24327/IJRSR CODEN: IJRSFP(USA)
Impact Factor 2016: 6.86 Index Copernicus Value: 5.72
UGC APPROVED JOURNAL (UGC Journal NO:49336)

Every published article provided with DOI (Digital Object Identifier System)

International Journal of Recent Scientific Research (IJRSR) (SJI Impact Factor 2016: 6.86, Index Copernicus Value ICV: 5.72) is an open access, peer-reviewed, International Journal, that provides rapid publication (Monthly) of research articles, review articles and short communications in all subjects. Life Science, Medical Science, Physical Science, Humanities and Social Science, Agricultural Sciences, Business-and-Economics.

The Journal welcomes the submission of manuscripts that meet the general criteria of significance and scientific excellence. The manuscript number will be mailed to corresponding author within 24 hours after submission. All manuscripts are peer reviewed and reviewing process will be completed within two weeks. The manuscripts will be published online shortly after acceptance and the article proof will be mailed to the corresponding author. Please read instructions to authors before submitting your manuscript.

Type of Articles

- Research Paper
- Review Papers
- Survey Paper
- M.Tech / M.E / PhD Thesis
- Informative Article
- Comparative Studies
- Case Studies
- Dissertation Chapters
- Research Proposals or Synopses

Benefits of publishing in IJRSR

- Publication within a short period after acceptance.
- Author can search article by name, title or keywords
- Post-publishing work like indexing of each article to different database.
- Online tracking of articles submitted.
- Online manuscript submission.
- Updates about your manuscript delivered via e mail and SMS.
- Peer-Reviewed Open Access Journal.
- Complete statistics of Every issue will be display on the same date of issue releasing
- Journal provide digital stored e-certificates to all author after the publication of paper

UGC APPROVED JOURNAL

UGC Approved Journal
ज्ञान-विज्ञान विमुक्तये

UGC APPROVED JOURNAL
(UGC Journal NO:49336)
(UGC Journal NO:46623)

ANNOUNCEMENT

JOURNAL DOI IJRSR

CROSSREF member
CROSSREF.ORG
THE CITATION LINKING BACKBONE
IJRSR DOI:10.24327/IJRSR

JOURNAL INFO

- ISSN: 0976-3031
- Impact Factor: 6.86
- Print Issue: Available
- Frequency: Monthly
- Subject: All Subject
- Submission Date: Open
- Publication Date: Open
- DOI: 10.24327/IJRSR
- Researcher ID: K-7356-2016
- IC Value: 5.72
- NLM ID: 101621019

CALL FOR PAPERS

CALLS FOR PAPERS

'Thomson Reuters' Researcher ID: K-7356-2016

Journal DOI: 10.24327/IJRSR CODEN: IJRSFP(USA)

Impact Factor 2016: 6.86 Index Copernicus Value: 5.72

UGC APPROVED JOURNAL (UGC Journal NO:49336)

Every published article provided with DOI (Digital Object Identifier System)

International Journal of Recent Scientific Research (IJRSR) (SJIF Impact Factor 2016: 6.86, Index Copernicus Value ICV: 5.72) is an open access, peer-reviewed, International Journal, that provides rapid publication (Monthly) of research articles, review articles and short communications in all subjects. Life Science, Medical Science, Physical Science, Humanities and Social Science, Agricultural Sciences, Business-and-Economics.

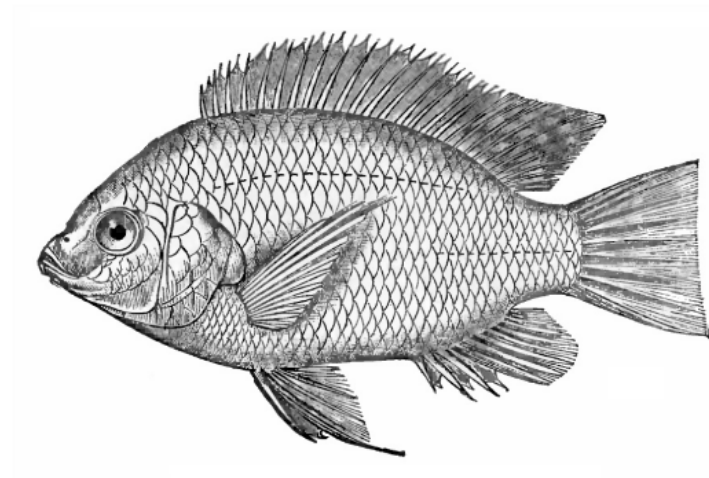

The Journal welcomes the submission of manuscripts that meet the general criteria of significance and scientific excellence. The manuscript number will be mailed to corresponding author within 24 hours after submission. All manuscripts are peer reviewed and reviewing process will be completed within two weeks. The manuscripts will be published online shortly after acceptance and the article proof will be mailed to the corresponding author. Please read instructions to authors before submitting your manuscript.

Co je zdravější?

VS

Tlamoun nilský (Oreochromis niloticus), Tilapia Nilská

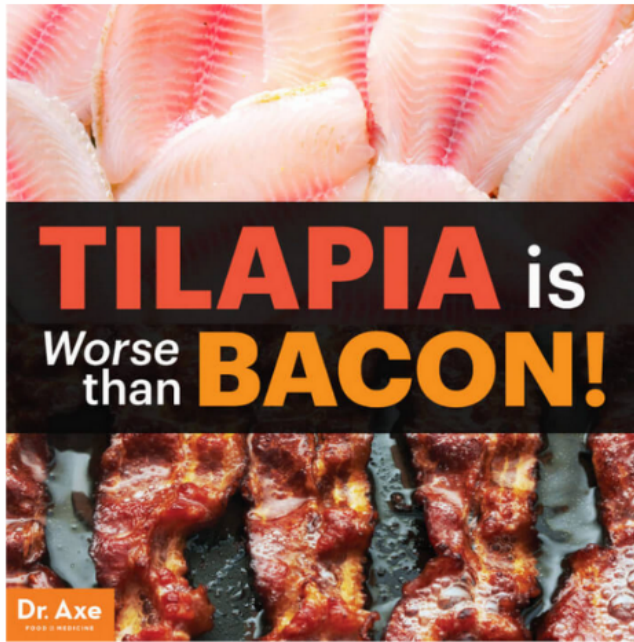
Zdroj fotografií:

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Made20bacon.png>

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:ChromisNiloticus.jpg>

Health > Detoxification & Non-GMO > Eating Tilapia Is Worse Than Eating Bacon

Eating Tilapia Is Worse Than Eating Bacon

We all have the notion that eating fish would be the better option over bacon when it comes to health. And the truth is, it really is ... most of the time! Fish is a low-fat, **high-protein food** that has a range of health benefits. However, given what we know of fish and its sources today, we may have to re-examine this statement.

Meat & Fish Topics

A B C D E F G H I J
K L M N O P Q R S
T U V W X Y Z

Bison

Chicken

Grass-Fed Beef

Herring

Hot Dog

Lamb

Liver

Offal

Organ Meat

Pollock

Pork

Salmon

Sardines

Tilapia

Zdroj: <http://www.factcheck.org/2017/07/bacon-better-tilapia/>

[ASK SCICHECK](#) · [SCICHECK](#) · [THE WIRE](#)

Is Bacon Better for You Than Tilapia?

By *Vanessa Schipani* Posted on July 19, 2017

Q: Is bacon better for you than tilapia? Does tilapia cause cancer and/or Alzheimer's disease?

A: No. These false claims, spread by multiple websites, are not supported by solid scientific evidence.

FULL QUESTION

What is the truth about warnings that eating tilapia may cause cancer and/or Alzheimer's Disease? What is the nutritional value of tilapia fish?

FULL ANSWER

Multiple websites, such as [edrugsearch.com](#), [eatthis.com](#) and [draxe.com](#), have claimed that scientists have found hamburgers and bacon are better for you than tilapia. Versions of these articles have spread through Facebook, with users flagging them as potentially fake. Our readers also have asked us about the dangers of eating tilapia.

Many of these alarming articles about tilapia claim that bacon is a better health option than tilapia because the fish lacks essential nutrients and can increase risk of cancer and Alzheimer's disease. But there is no solid evidence that eating tilapia increases the risk of either of these diseases.

The fish is also a low-fat source of protein and a number of vitamins and minerals, including vitamin B12 and selenium. However, other fish, such as salmon, are a better source of omega-3 fatty acids, which are essential nutrients.

Experts told us there's no debating whether or not bacon and hamburgers are better for you than tilapia — they're not. Both bacon and hamburgers are high-fat sources of protein. Bacon is also high in added sodium.

Fishy Claims

✓ ASK FACTCHECK

Q: Will California allow HIV-positive people to donate blood?

A: No. The Legislature has passed a bill that would reduce the penalties for those, including blood donors, who knowingly expose others to the HIV virus.

Read the full question and answer
View the Ask FactCheck archives
Have a question? Ask us.

Donate Now
Because facts matter.

SciCheck

Fact-checking science-based claims.

Health Watch

Fact-checking the health care debate.

Trump Transcripts

Annotated transcripts of Trump's remarks.

Q: Is bacon better for you than tilapia? Does tilapia cause cancer and/or Alzheimer's disease?

A: No. These false claims, spread by multiple websites, are not supported by solid scientific evidence.

FULL QUESTION

What is the truth about warnings that eating tilapia may cause cancer and/or Alzheimer's Disease? What is the nutritional value of tilapia fish?

FULL ANSWER

Multiple websites, such as edrugsearch.com, eatthis.com and draxe.com, have claimed that scientists have found hamburgers and bacon are better for you than tilapia. Versions of these articles have spread through Facebook, with users flagging them as potentially fake. Our readers also have asked us about the dangers of eating tilapia.

Many of these alarming articles about tilapia claim that bacon is a better health option than tilapia because the fish lacks essential nutrients and can increase risk of cancer and Alzheimer's disease. But

"Librarians are not Gods, we are educators. We teach our users how to acquire knowledge, not decide what knowledge they should acquire."

John Walsh

Děkuji Vám za pozornost...

Dotazy?

jakub.szarzec@techlib.cz

Použitá literatura

1. AGOSTO, Denise E., Michelle PURCELL, Rachel M. MAGEE a Andrea FORTE. Teens, Libraries, and Social Media: Myths and Reality. *Public Library Quarterly* [online]. 2015, **34**(4), 318-327 [cit. 2017-10-03]. DOI 10.1080/01616846.2015.1106892. ISSN 0161-6846. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/01616846.2015.1106892>
2. ANDERSON, Rick. Fake news and alternative facts: five challenges for academic libraries. *Insights the UKSG journal* [online]. 2017, **30**(2), 7-12 [cit. 2017-10-03]. DOI 10.1629/uksg.356. ISSN 2048-7754. Dostupné z: <https://doi.org/10.1629/uksg.356/>
3. BATCHELOR, Oliver. Getting out the truth: the role of libraries in the fight against fake news. *Reference Services Review* [online]. 2017, **45**(2), 143-148 [cit. 2017-10-03]. DOI 10.1108/RSR-03-2017-0006. ISSN 0090-7324. Dostupné z: <https://doi.org/10.1108/RSR-03-2017-0006>
4. CHEN, Yimin, Niall J. CONROY a Victoria L. RUBIN. News in an online world: The need for an "automatic crap detector". *Proceedings of the Association for Information Science and Technology* [online]. 2015, **52**(1), 1-4 [cit. 2017-10-03]. DOI 10.1002/pr2.2015.145052010081. ISSN 23739231. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/pr2.2015.145052010081>
5. GRAVELINE, Jeffrey D. Debunking Common Misconceptions and Myths. *College & Undergraduate Libraries* [online]. 2010, **17**(1), 100-105 [cit. 2017-10-03]. DOI 10.1080/10691310903584650. ISSN 1069-1316. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/10691310903584650>
6. FALLIS, Don. *A Conceptual Analysis of Disinformation* [online]. 2009 [cit. 2017-10-03]. Dostupné z: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.569.304&rep=rep1&type=pdf>
7. JIRÁK, Jan a Radim WOLÁK, ed. *Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání*. Praha: Radioservis, 2007. ISBN 978-80-86212-58-6. Dostupné z: <http://medialnigramotnost.fsv.cuni.cz/files/mvp-1-version1-jirak-wolak-medialni-gramotnost-novy-rozmer-vzdelavani.pdf>
8. SINGH, Jagtar, KERR, Paulette a Esther HAMBURGER, ed. *Media and Information Literacy: Reinforcing Human Rights, Countering Radicalization and Extremism* [online]. Paris: UNESCO, 2016 [cit. 2017-10-03]. ISBN 978-92-3-100177-2. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002463/246371e.pdf>
9. RUBIN, Victoria L., Yimin CHEN a Niall J. CONROY. Deception detection for news: Three types of fakes. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology* [online]. 2015, **52**(1), 1-4 [cit. 2017-10-03]. DOI 10.1002/pr2.2015.145052010083. ISSN 23739231. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/pr2.2015.145052010083>
10. WALSH, John. Librarians and controlling disinformation: Is multiliteracy instruction the answer? *Library Review* [online]. 2010, **59**(7), 498-511 [cit. 2017-10-03]. DOI 10.1108/00242531011065091. ISSN 0024-2535. Dostupné z: <https://doi.org/10.1108/00242531011065091>
11. WILSON, Carolyn, Alton GRIZZLE, Ramon TUAZON, Kwame AKYEMPONG a Chi Kim CHEUNG. Media and information literacy curriculum for teachers [online]. Paris: UNESCO, 2011 [cit. 2017-09-29]. ISBN 978-92-3-104198-3. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0019/001929/192971e.pdf>
12. ZADRAŽILOVÁ, Iva. *Informace a dezinformace z hlediska jejich dopadu na společnost* [online]. Brno, 2007 [cit. 2017-10-03]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Michal Lorenz. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/6943/ff_b/